

บทที่ 3

โครงสร้างรายจ่ายของรัฐบาลและการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจของไทย

ความสำคัญของรายจ่ายรัฐบาล

การใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นเครื่องมือทางการคลังที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเป็นตัวกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังบอกถึงวิสัยทัศน์ของรัฐบาลในแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตของชุมชน สังคมทั้งระดับภูมิภาคและส่วนรวม ดังนั้นการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลได้จำแนกเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนตามทิศทางที่รัฐบาลต้องการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ งบประมาณจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานของรัฐบาลทั้งในเศรษฐกิจ ทหารการเมืองและสังคมหลายประเด็น คือ (อเนก เขียวถาวร, 2530, หน้า 45-46)

ประการแรก รัฐบาลใช้เงินงบประมาณเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดินตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้ต่อรัฐสภา กำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในแผนการใช้จ่ายของรัฐบาลและสามารถใช้แผนงานหรือโครงการเหล่านั้นตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐบาล เพื่อพิจารณาการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพในการทำงาน

ประการที่สอง ในทางเศรษฐกิจรัฐบาลสามารถใช้จ่ายงบประมาณทั้งในด้านการใช้จ่ายและการหารายได้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในทางเศรษฐกิจของรัฐบาลในเรื่องการพัฒนาเพื่อให้เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโต การรักษาเสถียรภาพ การแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของสังคมหรือการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

ประการที่สาม ในทางการเมืองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถใช้จ่ายงบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุมและการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลตั้งแต่การอนุมัติงบประมาณ

การแปรรูปคดีและการตรวจสอบเพื่อให้ประชาชนรับทราบ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินนโยบายการคลัง พิจารณาแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น คือ (กระทรวงการคลัง, 2539, หน้า 238)

1. การรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) กล่าวคือ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญยิ่งของทุกระบบเศรษฐกิจและทุกประเทศ การบริหารประเทศของรัฐบาลมีความมั่นคงเพียงใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น หากเกิดความเสียหายหรือไม่ประสบผลสำเร็จถือได้ว่าประสบความล้มเหลวในการบริหารประเทศ การวัดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระยะแรก ๆ ดูจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product--GDP) ซึ่งเป็นเครื่องวัดอัตราการขยายตัวของการผลิตสินค้าและบริการในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและอยู่ในระดับที่เหมาะสม ถ้าหากมูลค่า GDP เพิ่มขึ้นก็แสดงว่าประเทศประสบความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและดูที่การเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อคนที่แท้จริง (real per capita income)

2. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (economic stability) กล่าวคือ การที่ประเทศประสบความสำเร็จในด้านความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ สังคมยังมีความต้องการความก้าวหน้าเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ การดูแลให้ภาวะเศรษฐกิจมีความสมดุลในภาคเศรษฐกิจการผลิตและการเงินอาจจะรวมถึงความมั่นคงของประเทศของรัฐบาลและสถาบันการเงินทั้งในประเทศและระหว่างประเทศแยกพิจารณา 2 ลักษณะ คือ

2.1 การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ (internal stability) คือ การรักษาภาวะเงินเฟ้อหรือหดตัวเร็วจนเกิดภาวะเงินฝืดหรือเกิดปัญหาการว่างงาน

2.2 การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ (external stability) คือ การดูแลดุลการค้า ดุลการชำระเงิน ภาวะหนี้ต่างประเทศ ฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทกับเงินตราต่างประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

3. ความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ (economic equity) กล่าวคือ ระบบเศรษฐกิจทุกระบบและรัฐบาลทุกรัฐบาล จะเน้นจุดมุ่งหมายด้านความยุติธรรมหรือความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ การกระจายความเจริญและการพัฒนาไปสู่ประชาชนให้มีความยุติธรรม

ยิ่งขึ้นเพื่อลดช่องว่างระหว่างรายได้และความมั่งคั่งระหว่างกลุ่มรายได้หรือกลุ่มอาชีพ
ไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและความมั่นคงของชาติ

4. เสรีภาพทางเศรษฐกิจ (economic freedom) กล่าวคือ การดำเนินนโยบาย
การคลังเพื่อก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดมุ่งหมายที่พึง
ปรารถนาในประเทศส่วนใหญ่ในเสรีภาพทางเศรษฐกิจของเอกชนซึ่งจะมีส่วนช่วยเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือการใช้
ทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถที่มีอยู่

การจำแนกรายจ่ายรัฐบาล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้แบ่ง
การใช้จ่ายของรัฐบาลออกเป็นการใช้เพื่อการบริโภค (general government consumption
expenditures) กับการลงทุนหรือการสะสมทุนเบื้องต้นของรัฐบาล (gross capital
formation) โดยจัดทำเป็นรายปีปฏิทินในราคาปีปัจจุบัน (current price) และราคาคงที่
(constant price)

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ จากหนังสือสถิติการคลังรัฐบาล (Government
Finance Statistics Year Book--GPS) เป็นการรวบรวมตามรายรับรายจ่ายของรัฐบาลและ
การชำระคืนเงินกู้และดอกเบี้ยของประเทศที่เป็นสมาชิกโดยจะรวบรวมเป็นปีงบประมาณ
และเป็นข้อมูลราคาประจำปี

การจำแนกรายจ่ายรัฐบาลตามลักษณะทางเศรษฐกิจ

การใช้จ่ายกระทบต่อการจัดสรรการใช้ทรัพยากรภายในสังคมพิจารณาได้ดังนี้
(เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2546, หน้า 404-405)

1. รายจ่ายที่เพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงและรายจ่ายที่มิได้เพิ่ม
ประสิทธิภาพโดยตรง ดังนี้

1.1 รายจ่ายที่เพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง (productive expenditure)
เป็นรายจ่ายที่ก่อให้เกิดการผลิต การลงทุน ได้แก่ การสร้างถนน การสร้างระบบชลประทาน
การสร้างแหล่งพลังงานต่าง ๆ การลงทุนด้านสาธารณสุข การศึกษา การฝึกฝนอบรม

การใช้จ่ายทางด้านการแพทย์ พลาสมา การค้นคว้าวิจัย รายจ่ายประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลที่จะช่วยให้ประเทศมีสินทรัพย์ (capital stock) เพิ่มขึ้นเป็นการช่วยให้ประเทศมีความสามารถในการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นในอนาคตอันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตและทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.2 รายจ่ายที่มีได้เพิ่มทุนประสิทธิภาพโดยตรง (unproductive expenditures) รายจ่ายประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค (consumption) ของรัฐบาลซึ่งมีได้เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงของประเทศแต่ก็มีความสำคัญต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และความอยู่ดีกินดีของประชาชน เช่น การรักษาความสงบภายใน การใช้จ่ายในการบริหารงานของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกการผลักดันให้งานประสบความสำเร็จตามมา

2. ลักษณะรายจ่ายจากการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาลพิจารณา 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การใช้จ่ายที่มีการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากร โดยตรง (exhaustive expenditure) เป็นรายจ่ายที่เกี่ยวกับการซื้อสินค้าหรือบริการของรัฐบาล ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรโดยตรงระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน เป็นการดึงเอาทรัพยากรบางส่วนจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาลซึ่งจะมีผลทำให้จำนวนทรัพยากรที่เหลือสำหรับการลงทุนหรือการบริโภคของเอกชนมีน้อยลง เช่น การกู้ยืม การจัดเก็บภาษีมาใช้จ่ายในการบริหารงานของรัฐบาล ทั้งรายจ่ายในการจัดบริการด้านการศึกษา การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน การจ่ายในลักษณะดังกล่าวนี้จะมีผลเท่ากับการเพิ่มบทบาทในเศรษฐกิจภาครัฐบาลและทำให้เป็นการลดบทบาทในทางเศรษฐกิจของภาคเอกชน

2.2 การใช้จ่ายที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร โดยตรง (non exhaustive expenditure) เป็นรายจ่ายที่เกี่ยวกับการโอนเงินของรัฐบาลกับเอกชนซึ่งไม่มีการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากร โดยตรงระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล แต่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากรระหว่างกลุ่มบุคคลภายในเอกชนเอง รัฐบาลเป็นเพียงการทำหน้าที่ระหว่างบุคคลเท่านั้น จำนวนทรัพยากรในภาคเอกชนไม่เปลี่ยนแปลง

การจำแนกงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลไทย

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน (functional classification) เป็นการแยกตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ ก่อนปีงบประมาณ 2535 ประเทศไทยใช้หลักของสำนักเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ปี ค.ศ. 1958 แต่หลังจากปีงบประมาณ 2535 เป็นต้นมาประเทศไทยยึดหลักการจำแนกรายจ่ายรัฐบาลตามหลักของสำนักงานสถิติแห่งสหประชาชาติ โดยได้จำแนกการดำเนินงานของรัฐบาลตามวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ 14 ด้านภายใต้ลักษณะงาน 4 ประเภท คือ รายจ่ายด้านการบริหารทั่วไป การบริหารชุมชนและสังคม การเศรษฐกิจ และรายจ่ายด้านอื่น ๆ คือ (สำนักงบประมาณ, 2554)

1. การบริหารงานทั่วไป จำแนกได้เป็นการบริหารงานทั่วไปของรัฐ การป้องกันประเทศ และการรักษาความสงบภายใน
2. การบริหารการชุมชนและสังคม จำแนกได้เป็นการศึกษา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การเคหะและชุมชน การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ
3. การเศรษฐกิจ จำแนกได้เป็นการเชื้อเพลิงและพลังงาน การเกษตร การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรม การโยธา การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร และการบริการเศรษฐกิจอื่น
4. การดำเนินงานอื่น ๆ รายจ่ายชำระหนี้เงินกู้ รายจ่ายเพื่อชดเชยเงินคงคลัง ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ และเงินสำรองกรณีฉุกเฉิน

ตาราง 6

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ 2547-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ลักษณะงาน	ปีงบประมาณ					
	2547	2548	2549	2550	2551	2552
การบริหารทั่วไป	209,296.30	211,041.20	241,660.90	284,616.30	328,435.10	381,782.00
การบริหารงานทั่วไปของรัฐ	70,019.30	66,261.20	78,696.20	81,965.20	92,432.50	98,596.60
การป้องกันประเทศ	74,106.00	78,052.80	85,107.60	114,678.30	142,291.60	168,231.80
การรักษาความสงบภายใน	65,171.00	66,727.20	77,857.10	87,972.80	93,711.00	114,953.60
การบริการชุมชนและสังคม	470,096.10	476,334.70	543,505.30	656,864.50	693,976.60	764,685.40
การศึกษา	251,194.00	262,721.80	295,622.80	356,946.30	364,634.20	400,232.20
การสาธารณสุข	83,650.30	89,163.70	101,040.50	148,739.60	151,140.40	165,537.50
การตั้งคมสงเคราะห์	108,278.00	85,975.90	95,559.80	112,360.20	115,086.40	126,131.30
การเคหะและชุมชน	20,413.30	31,364.30	41,339.20	25,926.50	46,386.00	58,683.00
การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	6,560.50	7,109.00	9,943.30	12,891.90	13,729.60	14,101.40
การเศรษฐกิจ	282,325.20	296,571.20	339,783.50	333,850.80	320,416.40	320,259.70
การเชื้อเพลิงและพลังงาน	2,171.20	2,434.30	2,238.30	2,885.40	3,217.00	3,170.30
การเกษตร	68,034.40	69,571.00	70,806.40	107,774.70	89,604.00	90,993.90
การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรม และโยธา	5,844.00	7,722.20	8,026.30	11,101.60	10,513.50	9,541.40
การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร	62,788.90	77,968.10	84,519.90	84,408.30	77,026.50	81,836.60
การบริการเศรษฐกิจอื่น	143,446.70	138,875.60	174,192.40	127,680.80	140,055.40	134,717.50

ตาราง 6 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ลักษณะงาน	ปีงบประมาณ					
	2547	2548	2549	2550	2551	2552
อื่น ๆ	201,782.40	249,052.90	235,050.30	290,868.40	317,171.90	368,272.90
การดำเนินงานอื่น	201,782.40	249,052.90	235,050.30	290,868.40	317,171.90	368,272.90
รวมทั้งสิ้น	1,163,000	1,200,000	1,360,000	1,566,200	1,660,000	1,951,700

ที่มา. จาก งบประมาณโดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?>

option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&foldsc=03004

ตาราง 7

สัดส่วนรายจ่ายต่องบประมาณจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ 2547-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ลักษณะงาน	ปีงบประมาณ						
	2547	2548	2549	2550	2551	2552	
การบริหารทั่วไป	18.00	17.59	17.77	18.17	19.79	19.56	17.80
การบริหารงานทั่วไปของรัฐ	6.02	5.52	5.79	5.23	5.57	5.05	6.02
การป้องกันประเทศ	6.37	6.5	6.26	7.32	8.57	8.62	6.44
การรักษาความสงบภายใน	5.60	5.56	5.72	5.62	5.65	5.89	5.60
การบริหารการชุมชนและสังคม	40.42	39.69	39.96	41.94	41.81	39.18	40.42
การศึกษา	21.60	21.89	21.74	22.79	21.97	20.51	21.60
การสาธารณสุข	7.19	7.43	7.43	9.50	9.10	8.48	7.19
การสังคมสงเคราะห์	9.31	7.16	7.03	7.17	6.93	6.46	9.31
การเคหะและชุมชน	1.76	2.61	3.04	1.66	2.79	3.01	1.76
การศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ	0.56	0.59	0.73	0.82	0.83	0.72	0.56
การเศรษฐกิจ	24.28	24.71	24.98	21.32	19.3	16.41	24.28
การเชื้อเพลิงและพลังงาน	0.19	0.20	0.16	0.18	0.19	0.16	0.19
การเกษตร	5.85	5.80	5.21	6.88	5.40	4.66	5.85
การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี							
การอุตสาหกรรมและโยธา	0.50	0.64	0.59	0.71	0.63	0.49	0.50
การคมนาคม ขนส่งและการสื่อสาร	5.40	6.50	6.21	5.39	4.64	4.19	5.40
การบริการเศรษฐกิจอื่น	12.33	11.57	12.81	8.15	8.44	6.90	12.33
อื่น ๆ	17.35	20.75	17.28	18.57	19.11	18.87	17.35
การดำเนินงานอื่น	17.35	20.75	17.28	18.57	19.11	18.87	17.35
รวมทั้งสิ้น	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 7 การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อใช้จ่ายตามโครงการ ๆ ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญโดยตรงของรัฐบาลเพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2547-2552 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในด้านการบริหาร

ทั่วไป การบริการชุมชนและสังคม การเศรษฐกิจ และอื่น ๆ มีสัดส่วนต้องบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 17.80, 40.42, 24.28 และ 17.35 ตามลำดับ จากสัดส่วนตามตารางแสดงให้เห็นถึงรัฐบาลให้ความสำคัญในด้านการบริการชุมชนและสังคม รองลงมา คือ การเศรษฐกิจ การบริหารทั่วไปและด้านอื่น ๆ

1. การบริหารทั่วไป (general governmental services) ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2547-2552 ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการบริหารทั่วไปเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 17.80 ของงบประมาณ ระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2548-2552 รายจ่ายมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.59, 17.77, 18.17, 19.79 และ 19.59 เพื่อใช้จ่ายด้านการบริหารงานทั่วไป การป้องกันประเทศและการรักษาความสงบภายใน

1.1 การบริหารงานทั่วไปของรัฐ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 6.02 ของงบประมาณ สัดส่วนต้องบประมาณร้อยละ 6.02, 5.52, 5.79, 5.23, 5.57 และ 5.05 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายขององค์กรบริหารของรัฐ การบริหารงานคลัง การบริหารงานต่างประเทศ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่างประเทศ การวิจัยพื้นฐาน การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปอื่น

1.2 การป้องกันประเทศ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 6.44 ของงบประมาณรายจ่าย สัดส่วนต้องบประมาณมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.37, 6.50, 6.26, 7.32, 8.57 และ 8.62 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายงานกองทัพและรักษาดินแดน การวิจัยประยุกต์ และการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ การป้องกันอื่น

1.3 การรักษาความสงบภายใน ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 5.60 ของงบประมาณ สัดส่วนต้องบประมาณร้อยละ 5.60, 5.56, 5.72, 5.62, 5.65 และ 5.89 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นช่วงปีงบประมาณ 2550-2552 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายงานตำรวจและป้องกันอัคคีภัย งานตุลาการ งานราชทัณฑ์ งานรักษาความสงบภายในอื่น

2. การบริการชุมชนและสังคม (community and social services) ระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2547-2552 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปีเฉลี่ยร้อยละ 40.42 ของงบประมาณ สัดส่วนต้องบประมาณร้อยละ 40.42, 39.69, 39.96, 41.96, 41.81 และ 39.18 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การเคหะและชุมชน การศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ จากสัดส่วนรัฐบาลให้ความสำคัญ

กับการศึกษามากกว่ารายจ่ายด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ รายจ่ายการสังคมสงเคราะห์ การสาธารณสุข การเคหะและชุมชน และการศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ

2.1 การศึกษา (education) ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 21.75 ของงบประมาณรายจ่าย สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 21.60, 21.89, 21.74, 22.79, 21.97 และ 20.51 จำนวนวงเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉพาะปีงบประมาณ 2550 จำนวนเงิน 356,946.30 ล้านบาท หรือร้อยละ 22.79 เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนและประถมศึกษา ระดับมัธยม ระดับอุดมศึกษา การศึกษาไม่กำหนดระดับ การบริการสนับสนุนการศึกษาและการศึกษาระดับ

2.2 การสาธารณสุข (health affairs and services) ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 7.19 ของงบประมาณ สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 7.19, 7.43, 7.43, 9.50, 9.1 และ 8.48 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาล งานสถานพยาบาลผู้ป่วยนอก งานบริการสาธารณสุข งานอุปกรณ์ทางการแพทย์ งานวิจัยสาธารณสุข งานสาธารณสุข

2.3 การสังคมสงเคราะห์ (social security and welfare affairs and services) ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 9.31 ของงบประมาณ สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 9.31, 7.16, 7.03, 7.17, 6.93 และ 6.46 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านการจัดการประกันสังคมและสวัสดิการสังคม

2.4 การเคหะและชุมชน (housing and community amenity affairs and services) ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 1.76 ของงบประมาณ สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 1.76, 2.61, 3.04, 1.66, 2.79 และ 3.01 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านการพัฒนาเคหะและชุมชน การจัดหาที่พักเพื่ออุปโภคบริโภค การสุขาภิบาล การเคหะและชุมชนอื่น

2.5 การศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ (religious, cultural, and recreational affairs and services) ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 0.56 ของงบประมาณ สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 0.56, 0.59, 0.73, 0.82, 0.83 และ 0.72 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายการศาสนาของกรมศาสนาโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและเผยแพร่ศาสนา การเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากขึ้นและด้านวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

3. การเศรษฐกิจ (economic services) ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 24.28 ของงบประมาณ สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 24.28, 24.71, 24.98, 21.32, 19.3

และ 24.98 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านการเชื้อเพลิงและพลังงาน การเกษตร การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรมและโยธา การขนส่งและการสื่อสาร การบริการเศรษฐกิจอื่นในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2547-2552 จากสัดส่วนรัฐบาลให้ความสำคัญด้านการบริการเศรษฐกิจอื่น รองลงมา คือ การเกษตร การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร คมนาคม ตามลำดับ

3.1 การเชื้อเพลิงและพลังงาน (fuel and energy affairs and services) ได้รับความจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 0.19 สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 0.19, 0.20, 0.16 0.18, 0.19 และ 0.16 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายงานด้านการเชื้อเพลิง การไฟฟ้าและพลังงานอื่น และงานเชื้อเพลิงและพลังงานอื่น ทั้งในการสำรวจ ส่งเสริมการใช้พลังงานแบบผสมผสาน ส่งเสริมการจัดหาพลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพและการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานต่าง ๆ

3.2 การเกษตร (agriculture, forestry, and fishery affairs and services) ได้รับความจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 5.85 สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 5.85, 5.80, 5.21 6.88, 5.40 และ 4.66 เพื่อใช้จ่ายด้านการเกษตร การป่าไม้ การประมง และสงวนพันธุ์สัตว์น้ำ การค้นคว้าวิจัยการเกษตร การเกษตร ป่าไม้และประมงอื่น

3.3 การเหมืองแร่และทรัพยากรทางธรณี การอุตสาหกรรมและการโยธา (mining and mineral resource affairs and services manufacturing affairs and services, and construction affairs and services) ได้รับความจัดสรรงบประมาณโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.50 สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 0.50, 0.64, 0.59, 0.71, 0.63 และ 0.49 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเหมืองแร่และทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรม การโยธา การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรมและการโยธาอื่น

3.4 การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร (transportation and communication affairs and services) ได้รับความจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 5.40 สัดส่วนต่องบประมาณร้อยละ 5.40, 6.50, 6.21, 5.39, 4.64 และ 6.9 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายการขนส่งทางบก การขนส่งทางน้ำ การรถไฟ การขนส่งทางอากาศ ระบบการขนส่งทางท่อ และทางอื่น การขนส่งอื่น การสื่อสาร การขนส่งและการสื่อสารอื่น

3.5 การบริการเศรษฐกิจอื่น (miscellaneous and unclassified items) ได้รับความจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 12.33 สัดส่วนต้องงบประมาณร้อยละ 12.33, 11.57, 12.83, 8.15, 8.44 และ 6.9 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการค้าและการบริการการท่องเที่ยว โครงการอเนกประสงค์ การพาณิชย์อื่น การแรงงาน และการบริการเศรษฐกิจอื่น

4. งบประมาณรายจ่ายด้านอื่น ๆ ได้รับความจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 17.35 สัดส่วนต้องงบประมาณร้อยละ 17.35, 20.75, 17.28, 18.57, 19.11 และ 18.87 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้เงินกู้รวมดอกเบี้ยทั้งภายในและภายนอกประเทศ เงินโอนให้ท้องถิ่นและค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉิน

ตาราง 8

รายจ่ายรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ 2535-2552 (หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	การบริการชุมชน และสังคม	การเศรษฐกิจ	อื่น ๆ	รวม
2535	116,437.80	142,559.10	112,056.10	89,347.00	460,400.00
2536	137,076.10	189,553.30	142,956.40	90,414.20	560,000.00
2537	150,517.90	212,908.40	165,556.50	87,017.20	616,000.00
2538	159,809.00	255,007.50	193,110.90	107,072.60	715,000.00
2539	191,870.00	324,162.90	243,508.00	83,659.10	843,200.00
2540	192,302.40	381,906.20	268,561.20	89,473.30	925,000.00
2541	172,198.90	398,337.00	215,397.00	85,382.00	830,000.00
2542	163,650.60	347,904.70	199,678.70	113,766.00	825,000.00
2543	175,462.20	376,581.50	187,630.00	120,326.30	860,000.00
2544	177,509.40	382,398.20	207,075.80	144,034.20	910,000.00
2545	186,161.10	426,517.10	238,763.10	172,229.00	1,023,000.00
2546	190,756.50	420,310.90	206,219.20	181,793.70	999,900.00
2547	209,296.30	470,096.10	282,325.20	201,782.40	1,163,500.00
2548	211,041.20	476,334.70	296,571.20	266,052.90	1,250,000.00
2549	241,660.90	543,505.30	339,783.50	235,050.30	1,360,000.00
2550	284,170.10	655,123.20	332,282.90	294,623.80	1,566,200.00
2551	328,435.10	693,976.60	320,416.40	317,171.90	1,660,000.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	การบริการชุมชน และสังคม	การเศรษฐกิจ	อื่น ๆ	รวม
2552	383,915.90	764,685.40	341,177.70	394,154.80	1,951,700.00
เฉลี่ย	204,015.08	343,493.19	238,503.88	170,741.71	1,028,827.78

ที่มา. จาก งบประมาณโดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

ตาราง 9

อัตราการขยายตัวรายจ่ายรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ 2535-2552

(หน่วย: ร้อยละ)

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	การบริการชุมชน และสังคม	การเศรษฐกิจ	อื่น ๆ
2535	-	-	-	-
2536	17.72	32.96	27.58	1.19
2537	9.81	12.32	15.81	-3.76
2538	6.17	19.77	16.64	23.05
2539	20.06	27.12	26.10	-21.87
2540	0.23	17.81	10.29	6.95
2541	-10.45	4.30	-19.80	-4.57
2542	-4.96	-12.66	-7.30	33.24
2543	7.22	8.24	-6.03	5.77
2544	1.17	1.54	10.36	19.70
2545	4.87	11.54	15.30	19.58
2546	2.47	-1.46	-13.63	5.55
2547	9.72	11.84	36.91	11.00
2548	0.83	1.33	5.05	31.85
2549	14.51	14.10	14.57	-11.65
2550	17.59	20.54	-2.21	25.35
2551	15.58	5.93	-3.57	7.65
2552	16.89	10.19	6.48	24.27

ตาราง 9 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	การบริการชุมชน และสังคม	การเศรษฐกิจ	อื่น ๆ
เฉลี่ย	7.61	10.91	7.80	10.19

ที่มา. จากการคำนวณจากตาราง 8

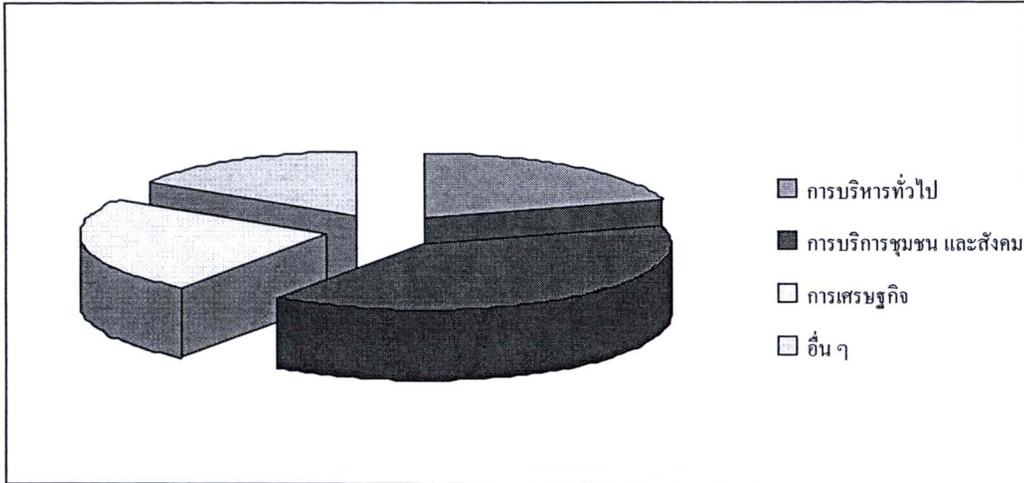
ตาราง 10

สัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ 2535-2552

(หน่วย: ร้อยละ)

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	การบริการชุมชน และสังคม	การเศรษฐกิจ	อื่น ๆ	รวม
2535	25.30	31.00	24.30	19.40	100
2536	24.50	33.80	25.50	16.10	100
2537	24.40	34.60	26.90	14.10	100
2538	22.40	35.70	27.00	15.00	100
2539	22.80	38.40	28.90	9.90	100
2540	20.80	40.50	29.00	9.70	100
2541	20.70	43.00	26.00	10.30	100
2542	19.80	42.20	24.20	13.80	100
2543	20.40	43.80	21.80	13.90	100
2544	19.50	41.90	22.80	15.80	100
2545	18.20	41.60	23.40	16.80	100
2546	19.10	42.10	20.60	18.20	100
2547	18.00	40.40	24.30	17.30	100
2548	16.90	38.10	23.70	21.30	100
2549	17.80	39.90	25.00	17.30	100
2550	18.20	41.80	21.20	18.80	100
2551	19.80	41.80	19.30	19.10	100
2552	19.70	42.60	17.50	20.20	100
เฉลี่ย	20.46	39.62	23.97	15.94	100

ที่มา. จาก งบประมาณโดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

ภาพ 1 สัดส่วนต้องงบประมาณรายจ่ายโดยเฉลี่ย จำแนกตามลักษณะงาน

ที่มา. จาก เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทย, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551, กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

จากตาราง 8 การใช้จ่ายของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากปัจจัยทางด้านการเมืองและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความเจริญก้าวหน้าของสังคมทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล ทำให้รายจ่ายของรัฐบาลมีอัตราการขยายตัวเร็วกว่าความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องสร้างปัจจัยพื้นฐานในทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้เพียงพอกับความต้องการ (Wagner อ้างถึงใน อเนก เรียรถาวร, 2530, หน้า 100-101)

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2535-2552 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อใช้จ่ายด้านการบริหารทั่วไปเฉลี่ยร้อยละ 20.46 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.16 การบริการชุมชนและสังคมเฉลี่ยร้อยละ 39.62 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.91 การเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 23.97 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.86 และรายจ่ายด้านอื่น ๆ เฉลี่ยร้อยละ 15.94 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.19 ของงบประมาณรายจ่ายจากสัดส่วนแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญด้านการบริการชุมชนและสังคมมากกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ รายจ่ายด้านการเศรษฐกิจ การบริหารงานทั่วไป และรายจ่ายด้านอื่น ๆ ตามลำดับ (ดูตาราง 10)

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2535-2540 ประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.9 รายได้เฉลี่ยต่อคน 51,919.7 บาท (ดูตาราง 1 และตาราง 2) และอัตราการขยายตัวของรายจ่ายการบริหารทั่วไป การบริการชุมชนและสังคม การเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.06, 27.12 และ 26.10 ส่วนรายจ่ายด้านอื่น ๆ อัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 21.87 ตามลำดับในปีงบประมาณ 2539 (ดูตาราง 9) ในช่วงปีงบประมาณ 2540 ประเทศไทยเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ 2541-2542 ในด้านการบริหารทั่วไป การบริการชุมชนและสังคม และการเศรษฐกิจลดลงส่วนรายจ่ายอื่น ๆ เพิ่มขึ้น (ดูตาราง 8)

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2543-2552 เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว สักส่วนและอัตราการขยายตัวของงบประมาณมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยที่รัฐบาลกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศให้เป็นรากฐานสำหรับการขยายตัวอย่างยั่งยืนและสมดุลระหว่างการพัฒนาเชิงปริมาณ คุณภาพและความเป็นธรรมในสังคมควบคู่กันไป ทั้งการรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้และการกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและในชนบท เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยยึดหลักคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9) ให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบ ต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษา การสาธารณสุข พัฒนาจิตใจวัฒนธรรมและสังคม พัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความเข้มแข็ง และการสร้างระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกกระดับ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ตาราง 11

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวของรายจ่ายการลงทุนด้านการศึกษาประจำปีงบประมาณ

2532-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2532	47,358.10	16.59	-	6,685.00	14.12	-
2533	59,915.40	17.89	26.52	8,843.70	14.76	32.29
2534	74,860.60	19.32	24.94	11,803.10	15.77	33.46
2535	85,473.40	18.57	14.18	16,552.30	19.37	40.24
2536	108,069.70	19.30	26.44	18,081.10	16.73	9.24
2537	121,973.10	19.52	12.87	23,125.70	18.96	27.90
2538	134,869.10	18.86	10.57	26,826.30	19.89	16.00
2539	167,560.40	19.87	24.24	33,429.70	19.95	24.62
2540	200,014.50	21.62	19.37	52,495.70	26.25	57.03
2541	201,707.60	24.30	0.85	30,694.10	15.22	-41.53
2542	207,316.40	25.13	2.78	27,160.00	13.10	-11.51
2543	220,140.20	25.60	6.19	23,620.00	10.73	-13.03
2544	221,591.50	24.35	0.66	19,092.90	8.62	-19.17
2545	222,940.40	21.79	0.61	15,667.60	7.03	-17.94
2546	235,444.50	23.55	5.61	22,065.50	9.37	40.84
2547	251,194.00	21.59	6.69	29,099.30	11.58	31.88
2548	262,721.80	21.02	4.59	37,571.30	14.30	29.11
2549	295,622.80	21.74	12.52	24,018.40	8.12	-36.07
2550	355,242.10	22.68	20.17	46,031.10	12.96	91.65
2551	364,634.20	21.97	2.64	45,854.90	12.58	-0.38
2552	419,233.20	21.48	14.97	47,661.80	11.37	3.94
เฉลี่ย	202,756.33	21.27	11.87	26,970.45	14.32	14.93

ที่มา. จาก งบประมาณโดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 11 การใช้จ่ายลงทุนของภาครัฐบาลด้านการศึกษาถือว่าเป็นรายจ่ายเพื่อพัฒนาทรัพยากรของมนุษย์ซึ่งเป็นก้าวแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาล

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2552 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉลี่ย 202,756.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.27 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.87 ต่อปี รายจ่ายการลงทุนเฉลี่ย 26,970.45 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.32 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.93 ต่อปี เพื่อเป็นการใช้จ่ายระดับก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา การศึกษาไม่กำหนดระดับและการศึกษาอื่น (ดูตาราง 11)

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2540 อยู่ในช่วงที่เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนต่องบประมาณเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.12 ในปีงบประมาณ 2532 เป็นร้อยละ 26.25 ในปีงบประมาณ 2540 ในปีงบประมาณ 2532 ใ้้้งบการลงทุนกระจายออกไปสู่ส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น โดยการสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โครงการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่าง (นครศรีธรรมราช) โครงการจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคแม่ฮ่องสอนและมุกดาหาร โดยการเน้นระดับประเภทสาขาที่ขาดแคลนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในปีงบประมาณ 2540 ขยายการบริการทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนอย่างทั่วถึง รวมทั้งการพัฒนาความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา โครงการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ให้แก่นักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา และการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี (ระดับมัธยมต้น) เพื่อเตรียมขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปีอย่างต่อเนื่อง และให้การส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยทั่วประเทศด้วยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดหาเครื่องแบบ เครื่องเขียน การส่งเสริมกิจการด้านกีฬา ตลอดจนขยายกองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มีโอกาสศึกษาระดับสูงและรัฐได้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อเป็นสวัสดิการแก้ปัญหาแก้ไขปัญหานี้สินครุ กองทุนพัฒนาอาจารย์เป็นปีแรก (ดูตาราง 11)

ตาราง 12

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวของการลงทุนด้านการสาธารณสุขจำแนกตามลักษณะ

เศรษฐกิจ ปีงบประมาณ 2532-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2532	12,589.10	4.41	-	1,753.50	13.93	-
2533	16,832.30	5.02	33.71	2,769.90	16.46	57.96
2534	21,992.00	5.68	30.65	4,443.20	20.20	60.41
2535	25,951.40	5.64	18.00	5,563.10	21.44	25.20
2536	34,945.50	6.24	34.66	7,477.50	21.40	34.41
2537	42,245.90	6.76	20.89	11,147.20	26.39	49.08
2538	49,510.30	6.92	17.20	14,423.50	29.13	29.39
2539	59,810.40	7.09	20.80	18,317.80	30.63	27.00
2540	71,976.40	7.78	20.34	24,742.20	34.38	35.07
2541	67,088.20	8.08	-6.79	13,477.90	20.09	-45.53
2542	60,106.30	7.29	-10.41	8,010.80	13.33	-40.56
2543	63,659.30	7.40	5.91	6,613.20	10.39	-17.45
2544	65,041.20	7.15	2.17	5,669.50	8.72	-14.27
2545	73,182.00	7.15	12.52	4,975.10	6.80	-12.25
2546	78,227.20	7.82	6.89	7,019.30	8.97	41.09
2547	83,650.20	7.19	6.93	6,701.60	8.01	-4.53
2548	89,163.70	7.13	6.59	7,998.30	8.97	19.35
2549	101,040.50	7.43	13.32	8,907.40	8.82	11.37
2550	148,704.50	9.49	47.17	22,222.00	14.94	149.48
2551	154,140.40	9.29	3.66	24,365.70	15.81	9.65
2552	169,633.20	8.69	10.05	27,701.50	16.33	13.69
เฉลี่ย	70,928.10	7.13	14.71	11,157.15	16.91	21.43

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม

2552, จาก [http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%](http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004)[C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004](http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004)

จากตาราง 12 รายจ่ายด้านการสาธารณสุข การได้รับการบริการด้านสุขภาพจากภาครัฐถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นจุดมุ่งหมายทางสังคมเพื่อต้องการให้ประชาชนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจและมีชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2552 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 70,928.10 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.13 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.71 ต่อปี รายจ่ายลงทุนเฉลี่ย 11,157.15 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.91 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 21.43 ต่อปี

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2540 สัดส่วนการลงทุนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.93 ในปีงบประมาณ 2532 เป็นร้อยละ 34.38 เป็นช่วงที่อัตราการขยายตัวของการลงทุนสูงจากร้อยละ 25.20 และ 60.41 ในปีงบประมาณ 2540 เพื่อเป็นรายจ่ายในด้านการพัฒนาสาธารณสุขและการให้บริการกระจายออกไปในชนบททั่วประเทศ และให้การสนับสนุนการก่อสร้าง การปรับปรุงสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ทั้งโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลอำเภออำเภอ โรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัย และสถานบริการสาธารณสุขชุมชน ด้วยการจัดหาเวชภัณฑ์ และครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นแก่โรงพยาบาล และสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ นอกจากนี้ยังให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยด้วยการทำบัตรสุขภาพ (ดูตาราง 12)

ในปีงบประมาณ 2544-2545 รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อยจากปีงบประมาณ 2543 แต่รัฐบาลให้การส่งเสริมการด้านสุขภาพด้วยการจัดตั้งกองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและเท่าเทียมกันอย่างทั่วถึงด้วยการสร้างหลักประกันในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยเสียค่าใช้จ่าย 30 บาทต่อครั้ง ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2546-2552 สัดส่วนการลงทุนเพิ่มขึ้นและอัตราการขยายตัวของการลงทุนเพิ่มสูงมากโดยเฉพาะปีงบประมาณ 2550 อัตราการขยายตัวการลงทุนมากที่สุดถึงร้อยละ 149.48 เป็นการตั้งงบประมาณเพื่อการส่งเสริมด้านสุขภาพ และการจัดหาเวชภัณฑ์ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นและการสนับสนุนการก่อสร้างปรับปรุงสถานบริการสาธารณสุขและเร่งพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยยึดหลักคำว่า คน หรือทุนมนุษย์ เป็นทุนสังคม

ที่สำคัญที่สุดและมีบทบาทเป็นผู้สร้างการพัฒนาและผู้ได้ผลจากการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ตาราง 13

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวของการลงทุนด้านการสังคมสงเคราะห์ ปีงบประมาณ

2532-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2532	8,676.60	3.04	-	92.10	1.06	-
2533	10,216.50	3.05	17.75	190.10	1.86	106.41
2534	12,007.80	3.10	17.53	394.50	3.29	107.52
2535	14,412.80	3.13	20.03	571.30	3.96	44.82
2536	18,954.10	3.38	31.51	227.10	1.20	-60.25
2537	22,375.70	3.58	18.05	521.80	2.33	129.77
2538	26,896.80	3.76	20.21	737.80	2.74	41.40
2539	35,972.70	4.27	33.74	807.30	2.24	9.42
2540	39,159.60	4.23	8.86	630.00	1.61	-21.96
2541	34,371.60	4.14	-12.23	310.90	0.90	-50.65
2542	36,544.60	4.43	6.32	152.20	0.42	-51.05
2543	46,107.10	5.36	26.17	135.00	0.29	-11.30
2544	51,562.10	5.67	11.83	135.90	0.26	0.67
2545	62,269.40	6.09	20.77	945.00	1.52	595.36
2546	76,355.90	7.64	22.62	10,531.40	13.79	1014.43
2547	108,278.00	9.31	41.81	9,584.50	8.85	-8.99
2548	85,975.90	6.88	-20.60	9,713.30	11.30	1.34
2549	95,559.50	7.03	11.15	11,482.20	12.02	18.21
2550	112,398.80	7.18	17.62	11,201.10	9.97	-2.45
2551	115,086.40	6.93	2.39	9,737.30	8.46	-13.07
2552	151,449.70	7.76	31.60	8,885.20	5.87	-8.75

ตาราง 13 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
เฉลี่ย	55,458.65	5.24	16.36	3,666.00	4.47	92.04

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 13 การพัฒนาเศรษฐกิจปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ คน คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาและใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วยการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ส่วนที่ 1) เป็นการใช้จ่ายลงทุนในด้านการประกันสังคมและสวัสดิการสังคมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ย 55,458.65 ล้านบาท หรือสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 5.24 และอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 16.36 ต่อปี รายจ่ายลงทุนเฉลี่ยร้อยละ 3,666 ล้านบาท หรือสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 4.47 และอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 92.04 ต่อปี

ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2544 สัดส่วนการลงทุนและอัตราการขยายตัวของการลงทุนลดลงนับว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายด้านอื่น ๆ แต่ระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2545-2546 สัดส่วนการลงทุนและอัตราการขยายตัวเพิ่มมากถึงร้อยละ 13.79 และ 1014.43 เป็นการลงทุนในด้านการพัฒนาโครงสร้างสังคมชนบทให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนด้วยการตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน สร้างอาชีพเสริมและเป็นรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาใช้ในการพัฒนาสินค้า และให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ดูตาราง 13)

ตาราง 14

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวการลงทุนด้านการเคหะและชุมชน ปีงบประมาณ 2535-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2535	11,977.70	2.60	-	9,649.80	80.56	-
2536	22,301.50	3.98	86.19	18,641.50	83.59	93.18
2537	28,910.00	4.63	29.63	24,616.60	85.15	32.05
2538	35,557.40	4.97	22.99	31,038.20	87.29	26.09
2539	51,616.40	6.12	45.16	45,977.30	89.07	48.13
2540	54,237.60	5.86	5.08	49,042.40	90.42	6.67
2541	37,107.00	4.47	-31.58	32,510.10	87.61	-33.71
2542	35,681.90	4.33	-3.84	30,318.50	84.97	-6.74
2543	37,911.70	4.41	6.25	32,919.90	86.83	8.58
2544	37,494.10	4.12	-1.10	31,662.70	84.45	-3.82
2545	53,368.00	5.22	42.34	39,987.50	74.93	26.29
2546	25,117.60	2.51	-52.94	19,735.40	78.57	-50.65
2547	20,413.30	1.75	-18.73	13,434.80	65.81	-31.93
2548	31,364.30	2.51	53.65	14,293.10	45.57	6.39
2549	41,339.20	3.04	31.80	24,530.80	59.34	71.63
2550	25,986.40	1.66	-37.14	16,936.10	65.17	-30.96
2551	46,386.00	2.79	78.50	31,048.00	66.93	83.32
2552	57,534.10	2.95	24.03	40,253.30	69.96	29.65
เฉลี่ย	34,936.74	3.70	17.03	24,810.45	77.22	22.46

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 14 สภาพแวดล้อมถือว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2535-2552 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

เฉลี่ย 34,936.74 ล้านบาท หรือสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 3.7 และอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย ร้อยละ 17.03 ต่อปี รายจ่ายลงทุนเฉลี่ย 24,810.45 ล้านบาท หรือสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 77.22 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 22.46 ต่อปี การลงทุนในด้านการเคหะและชุมชนมีส่วนที่สูงมากและมีความจำเป็นอย่างมากและถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่รัฐบาลต้องทำเพื่อสภาพแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น การลงทุนในโครงการใหญ่ๆ คือ รัฐจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมืองในภูมิภาคและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2535-2539 เน้นการลงทุนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยและคนงานในอุตสาหกรรมรวม 112,000 หน่วย (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7) การสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และการวางแผนแก้ปัญหามลพิษทางน้ำภายในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภูมิภาค การจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเคหะและชุมชนด้วยการส่งเสริมและการพัฒนาการกีฬาโดยการก่อสร้างและปรับปรุงสนามแข่งขัน รวมทั้งการกระจายบริการขั้นพื้นฐานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การจัดหาไฟฟ้าเพื่ออุปโภคบริโภคด้วยการก่อสร้างระบบชลประทานและการขุดบ่อบาด การสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝ่าย และการขุดสระให้ทั่วถึงการจัดหาที่พักอาศัยและการกำหนดมาตรฐาน การวางผังเมือง การสุขาภิบาลด้วยการกำจัดของเสีย และการระบายน้ำ ตลอดจนถึงการควบคุมและการกำจัดภาวะและมลพิษ

ตาราง 15

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวการลงทุนด้านการศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ

ปีงบประมาณ 2535-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2535	3,787.50	0.82	-	2,147.60	56.70	-
2536	5,264.50	0.94	39.00	2,543.70	48.32	18.44
2537	6,403.70	1.02	21.64	2,975.00	46.46	16.96
2538	7,740.30	1.08	20.87	4,018.90	51.92	35.09
2539	9,202.90	1.09	18.90	4,651.60	50.54	15.74
2540	13,144.00	1.42	42.82	8,314.70	63.26	78.75
2541	12,752.80	1.54	-2.98	7,128.90	55.90	-14.26

ตาราง 15 (ต่อ)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2542	8,255.30	1.00	-35.27	3,203.80	38.81	-55.06
2543	7,212.00	0.84	-12.64	2,014.60	27.93	-37.12
2544	6,709.30	0.74	-6.97	2,132.70	31.79	5.86
2545	6,298.30	0.62	-6.13	1,827.20	29.01	-14.32
2546	5,988.70	0.60	-4.92	1,636.80	27.33	-10.42
2547	6,560.50	0.56	9.55	1,079.20	16.45	-34.07
2548	7,109.00	0.57	8.36	993.30	13.97	-7.96
2549	9,943.30	0.73	39.87	2,334.10	23.47	134.98
2550	13,089.40	0.84	31.64	3,205.90	24.49	37.35
2551	13,729.50	0.83	4.89	2,280.00	16.61	-28.88
2552	14,101.40	0.72	2.71	2,760.20	19.57	21.06
เฉลี่ย	8,440.52	0.88	10.80	2,990.23	36.50	11.07

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 15 รายจ่ายในด้านการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2535-2552 ได้รับจัดสรรงบประมาณเฉลี่ย 8,440.52 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.88 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.80 ของงบประมาณ รายจ่ายลงทุน 2,990.23 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.50 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.07 ของการลงทุนระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2535- 2540 สัดส่วนการลงทุนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56.7 ในปีงบประมาณ 2535 เป็นร้อยละ 63.26 ในปีงบประมาณ 2540 และระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2541-2552 การลงทุนด้านนี้มีแนวโน้มลดลง รายจ่ายลงทุนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาโดยการส่งเสริมของสงฆ์และการเผยแพร่ธรรมะสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาศาสนาธรรมและร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากขึ้น จัดอุทยานการศึกษาในวัดทั่วประเทศ ขยายการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาได้สืบค้นและศึกษาเรื่องราวของมรดก

ศิลปวัฒนธรรม พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุและโบราณสถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งรายได้ของประชาชนด้วยการสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นดูแลมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ตลอดจน การสนับสนุนสถาบันครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชนและภาครัฐ รักษาศิลปวัฒนธรรม-ไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้า เสริมสร้างสังคมไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม และร่ายจ่ายค่านันทนาการ รัฐบาลการส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการออกกำลังกายห่างไกลจากยาเสพติดโดยการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้

ตาราง 16

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวของการลงทุนด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน ปีงบประมาณ

2532-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	ร่ายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	ร่ายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2532	690.60	0.24	-	534.70	77.43	-
2533	2,178.60	0.65	215.46	1,953.10	89.65	265.27
2534	2,648.10	0.68	21.55	2,230.60	84.23	14.21
2535	1,402.00	0.30	-47.06	996.00	71.04	-55.35
2536	1,406.10	0.25	0.29	830.00	59.03	-16.67
2537	1,981.30	0.32	40.91	1,339.70	67.62	61.41
2538	1,545.90	0.22	-21.98	947.70	61.30	-29.26
2539	1,753.70	0.21	13.44	1,208.60	68.92	27.53
2540	1,890.10	0.20	7.78	1,352.60	71.56	11.91
2541	1,865.10	0.22	-1.32	1,298.00	69.59	-4.04
2542	2,469.30	0.30	32.40	1,984.30	80.36	52.87
2543	1,719.90	0.20	-30.35	1,222.20	71.06	-38.41
2544	1,901.60	0.21	10.56	1,381.70	72.66	13.05
2545	1,362.40	0.13	-28.36	741.00	54.39	-46.37
2546	1,647.00	0.16	20.89	716.50	43.50	-3.31
2547	2,171.20	0.19	31.83	1,081.00	49.79	50.87
2548	2,434.30	0.19	12.12	1,063.50	43.69	-1.62

ตาราง 16 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2549	2,238.30	0.16	-8.05	784.80	35.06	-26.21
2550	2,846.80	0.18	27.19	633.30	22.25	-19.30
2551	3,217.00	0.19	13.00	1,040.00	32.33	64.22
2552	9,938.30	0.51	208.93	903.00	9.09	-13.17
เฉลี่ย	2,347.98	0.27	25.96	1,154.40	58.79	15.38

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 16 การเชื่อเพลิงและพลังงาน ระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2552 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ย 2,347.98 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.27 อัตราการขยายตัวร้อยละ 25.96 ของงบประมาณ รายจ่ายลงทุน 1,115.40 ล้านบาท หรือร้อยละ 58.79 อัตราการขยายตัวร้อยละ 15.38 ของงบประมาณรายจ่ายการเชื่อเพลิงและพลังงานระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2544 สัดส่วนการลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นขณะที่ระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2545-2552 มีแนวโน้มลดลง ในปีงบประมาณ 2532 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อส่งเสริมการจัดหาพลังงานให้เพียงพอับความต้องการ โครงการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก โครงการก่อสร้างเขื่อนเขลมาและเขื่อนเชี่ยวหลาน ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตและโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาแร่ธาตุ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในสายหลักที่จะเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศและสามารถพึ่งตนเอง ในปีงบประมาณ 2533 สัดส่วนการลงทุนเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2532 ร้อยละ 12.22 และอัตราการขยายตัวของการลงทุนเพิ่มเป็นร้อยละ 265.27 ในปีงบประมาณ 2534 เป็นการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาองค์กรและบุคลากรด้านทางวิทยาศาสตร์โดยรัฐบาลในการส่งนักเรียนทุนไปศึกษาต่างประเทศในระยะยาวใน 3 สาขาหลัก ได้แก่ โลหะและวัสดุ วิศวกรรมและชีวภาพ และเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สนับสนุน

การวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานปรมาณูการแพทย์ การเกษตร ชีววิทยา อุตสาหกรรม
และวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ

ตาราง 17

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวการลงทุนด้านการเกษตร ปีงบประมาณ 2532-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2532	21,525.10	7.54	-	12,648.80	58.76	-
2533	30,581.40	9.13	42.07	19,360.60	63.31	53.06
2534	36,493.00	9.42	19.33	21,305.50	58.38	10.05
2535	48,388.60	10.51	32.60	33,061.70	68.33	55.18
2536	57,339.60	10.24	18.50	35,215.00	61.41	6.51
2537	68,521.80	10.96	19.50	44,043.50	64.28	25.07
2538	79,390.70	11.10	15.86	53,357.80	67.21	21.15
2539	77,787.30	9.23	-2.02	46,448.70	59.71	-12.95
2540	82,421.80	8.91	5.96	47,564.40	57.71	2.40
2541	65,662.60	7.91	-20.33	30,838.80	46.97	-35.16
2542	61,287.20	7.43	-6.66	30,792.60	50.24	-0.15
2543	66,131.40	7.69	7.90	34,465.10	52.12	11.93
2544	73,860.40	8.12	11.69	40,059.90	54.24	16.23
2545	75,975.10	7.43	2.86	35,879.70	47.23	-10.43
2546	73,202.60	7.32	-3.65	32,452.30	44.33	-9.55
2547	68,034.40	5.85	-7.06	28,950.50	42.55	-10.79
2548	69,571.00	5.57	2.26	32,891.70	47.28	13.61
2549	70,833.40	5.21	1.81	30,637.40	43.25	-6.85
2550	107,374.90	6.86	51.59	30,377.80	28.29	-0.85
2551	89,667.00	5.40	-16.49	35,081.20	39.12	15.48
2552	92,993.90	4.76	3.71	38,864.30	41.79	10.78

ตาราง 17 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
เฉลี่ย	67,478.25	7.93	8.97	34,014.16	52.21	7.74

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 17 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการเกษตรในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2552 จำนวนเงินเฉลี่ยร้อยละ 67,478.25 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 7.93 และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.97 เป็นรายจ่ายลงทุนเฉลี่ยร้อยละ 34,014.16 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 52.21 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.74 จากตารางพบว่า รายจ่ายการเกษตรมีแนวโน้มมีสัดส่วนที่ลดลงในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2534 รัฐบาลลงทุนเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โครงการนำพระราชกฤษฎีกาในหลวง (อีสานเขียว) การเพิ่มเงินทุนให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และการลงทุนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในภาคอีสานและภาคเหนือโดยเปิดโครงการแม่น้ำชีตอนบนและตอนล่าง โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณเชิงเขาพนมดงรัก การส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักวิธีปลูกหม่อน การเลี้ยงไหมเพื่อขยายกำลังการผลิต จัดหายางพันธุ์ดี สนับสนุนโครงการอุตสาหกรรมสัตว์น้ำในการผลิตเพื่อการส่งออก ปรับปรุงพัฒนาโคขุน โคนี้อให้มีคุณภาพตลอดจนเร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้ราษฎร

ในปีงบประมาณ 2534 รัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อสานต่อจากโครงการในปีงบประมาณ 2533 เพื่อเร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ใหม่ 5 โครงการ โครงการต่อเนื่องอีก 9 โครงการและเร่งดำเนินการ โครงการโขง-ชี-มูล เพื่อก่อสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ ตั้งสถานีสูบน้ำ ระบบการส่งน้ำจากแม่น้ำโขงซึ่งครอบคลุมพื้นที่การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 13 จังหวัด ก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลางใหม่ 14 โครงการ

และโครงการต่อเนื่องอีก 42 โครงการ

ในปีงบประมาณ 2535 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการเกษตรมี สัดส่วนต่องบประมาณมากถึงร้อยละ 68.33 อัตราการขยายตัวเพิ่มจากปีงบประมาณ 2534 ร้อยละ 45.13 เพื่อเป็นปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดและการพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรและการใช้เทคโนโลยีมาช่วย ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อส่งเสริมและการช่วยเหลือ เกษตรกรในการผลิต การพยุงราคา การจำหน่าย การบรรเทาความเสียหายจากภัยธรรมชาติ การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรทั่วประเทศด้วยการเพิ่มทุนให้ธนาคารเพื่อการเกษตร- และสหกรณ์เป็นการกระจายการลงทุนไปสู่ภาคการเกษตรกรรมให้มากเพื่อเป็นการลด บทบาทเงินกู้ในระบบ ส่งเสริมการวิจัยลดการใช้สารเคมี การพัฒนาด้านการประมง การปศุสัตว์และการป่าไม้ พัฒนาการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดในเชิงพาณิชย์ บูรณะแหล่งน้ำ ธรรมชาติขนาดใหญ่เพื่อการประมง 3 แหล่ง คือ หนองหาน กว๊านพะเยา และบึงบอระเพ็ด พร้อมทั้งการผลิตและการจัดหาพันธุ์ปลาและกุ้งปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ

ตาราง 18

สัดส่วนและอัตราการขยายตัวการลงทุนด้านการคมนาคม การขนส่งและการสื่อสาร

ปีงบประมาณ 2532-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2532	17,367.40	6.08	-	14,222.00	81.89	-
2533	25,959.30	7.75	49.47	22,421.90	86.37	57.66
2534	34,891.10	9.00	34.41	29,800.10	85.41	32.91
2535	33,260.10	7.22	-4.67	28,213.50	84.83	-5.32
2536	61,476.40	10.98	84.84	55,125.70	89.67	95.39
2537	68,667.30	10.99	11.70	61,408.20	89.43	11.40
2538	83,856.50	11.73	22.12	77,405.80	92.31	26.05
2539	122,123.40	14.48	45.63	113,678.10	93.08	46.86
2540	148,813.50	16.09	21.86	139,992.50	94.07	23.15
2541	106,683.20	12.85	-28.31	97,258.00	91.17	-30.53
2542	96,517.60	11.70	-9.53	86,974.50	90.11	-10.57

ตาราง 18 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	รายจ่าย	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2543	86,413.50	10.05	-10.47	75,453.50	87.32	-13.25
2544	86,902.20	9.55	0.57	75,453.10	86.83	0.00
2545	64,167.50	6.27	-26.16	51,135.10	79.69	-32.23
2546	57,801.30	5.78	-9.92	47,417.70	82.04	-7.27
2547	140,431.60	12.07	142.96	128,652.60	91.61	171.32
2548	124,518.10	9.96	-11.33	114,505.20	91.96	-11.00
2549	160,864.90	11.83	29.19	150,108.80	93.31	31.09
2550	121,439.10	7.75	-24.51	109,219.90	89.94	-27.24
2551	133,921.00	8.07	10.28	121,090.10	90.42	10.87
2552	84,586.60	4.33	-36.84	71,172.70	84.14	-41.22
เฉลี่ย	88,602.93	9.74	14.56	79,557.57	88.36	16.40

ที่มา. จาก งบประมาณ โดยสังเขป, โดย สำนักงบประมาณ, 2552, ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3%E2%B4%C2%CA%D1%A7%E0%A2%BB&folddsc=03004>

จากตาราง 18 รายจ่ายด้านการคมนาคม ขนส่งและการสื่อสารในระหว่างช่วงปีงบประมาณ 2532-2552 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ย 88,602.93 ล้านบาท หรือมีส่วนเฉลี่ยร้อยละ 9.74 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.56 รายจ่ายลงทุนจำนวนเงินเฉลี่ย 79,557.57 ล้านบาท หรือมีส่วนเฉลี่ยร้อยละ 88.36 และอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.40 การคมนาคม ขนส่งและการสื่อสาร

ในระหว่างปีงบประมาณ 2532-2540 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อสนับสนุนการลงทุนมีสัดส่วนแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยที่ปีงบประมาณ 2532 ลงทุนสร้างถนนทั้งสาย-ประธาน สายจังหวัด ทางหลวงพิเศษ ทางชนบทและทางหลวงท้องถิ่น รวมทั้งโครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมชะบัง ปีงบประมาณ 2533 รัฐบาลจัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อให้โครงการต่าง ๆ ขยายและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่อเนื่องกับท่าอากาศยานทั้ง

โครงการขายนรถไฟ ท่าเรือ ระบบท่อ ระบบสื่อสารตลอดจนการให้บริการขนส่งให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเชื่อมโยงทางเข้า-ออกระหว่างสนามบินกับตัวเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแหล่งท่องเที่ยวต่อจากปีในปีงบประมาณ 2532 ให้สำเร็จและเร่งการก่อสร้างสนามบินที่จังหวัดเชียงราย นุริรัมย์ และอุบลราชธานี ปรับปรุงสนามบินอุตะเภให้เป็นสนามบินพาณิชย์ระหว่างประเทศสำรอง และเร่งรัดการพัฒนาสนามบินภายในประเทศให้ได้มาตรฐานสากล 22 แห่งในปีงบประมาณ 2540 ปรับปรุงขยายเครือข่ายทางหลวงและเส้นทางขนส่งระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดต่าง ๆ และระหว่างจังหวัดในทุกภาคของประเทศ ปรับปรุงเส้นทางรถไฟสายหลักให้เป็นเส้นคู่ขนาน สนับสนุนระบบการคมนาคมขนส่งทางน้ำให้มีการขยายตัวมากขึ้น ควบคู่กับมาตรฐานความปลอดภัยเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาการจราจร เร่งรัดการก่อสร้างท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งที่ 2 (หนองงูเห่า) ควบคู่กับการพัฒนาท่าอากาศยานทั้งในและระหว่างประเทศให้ทันสมัยมีขีดความสามารถรองรับปริมาณความต้องการในอนาคตและการสนับสนุน การบริหาร และขยายการบริการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม ให้สามารถบริการประชาชนได้ทั่วประเทศด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย (สำนักงานงบประมาณ, 2554)

มาตรการทางการคลังของรัฐบาลในการพัฒนาและ การสร้างเสริมเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

วงศกร ภู่งอก และอลงกต ศรีเสน (2547, หน้า 226-237) อธิบายว่า มาตรการทางการคลังในแต่ละช่วงที่รัฐบาลนำมาใช้ย่อมมีความแตกต่างกันตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งทางด้านสังคม การเมือง ซึ่งเป็นตัวกำหนดจำนวนวงเงินงบประมาณของแต่ละปีเพื่อให้เหมาะสม การกำหนดวงเงินงบประมาณมากเกินไปหรือน้อยเกินไป อาจเกิดผลต่อการใช้ทรัพยากรของประเทศไม่เกิดประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการใช้นโยบายการคลัง เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความยุติธรรม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ทั่วถึง

ด้านการศึกษารัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างมากเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็
 สังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ให้คนไทยได้รับ
 โอกาสในการศึกษาเท่าเทียมกัน โดยยึดหลักการศึกษารังชาติ สร้างคนและสร้างงาน
 ตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดย
 การเร่งรัดให้มีระบบและโครงสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นประ โยชน์ที่แท้จริงเพื่อ
 พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่
 สอดคล้องเชื่อมโยงกับคนไทยทุกกลุ่ม ทุกวัยให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทันต่อ
 การเปลี่ยนแปลงทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาและตลอดชีวิตโดย
 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 ปีสำหรับผู้อยู่วัยเรียน รวมถึง
 เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ การจัดการอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียน การให้
 ทุนการศึกษาสำหรับโครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน และสนับสนุนกองทุนส่งเสริมและ
 พัฒนาการศึกษสำหรับคนพิการ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญเน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ
 โดยการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการใน
 การพัฒนาประเทศ ประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา
 คู่มাত্রฐานและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพจัดให้มีการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 แห่งชาติ ทดสอบวัดผลการเรียนรวบยอดขั้นพื้นฐาน พัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษา
 และเครือข่ายสารสนเทศเพื่อเพิ่มและการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยทั้งเมือง
 และชนบทโดยจัดหาระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและระบบ
 คอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (e-learning) ส่งเสริมฟื้นฟูศรัทธาและ
 จรรยาบรรณวิชาชีพครู และจัดให้มีกองทุนสงเคราะห์ครูและบุคลากรทางการศึกษา
 รวมทั้งการสนับสนุนเงินประจำตำแหน่งให้กับคณาจารย์ในสถานศึกษาเพื่อเป็นการเพิ่ม
 ศักยภาพและประสิทธิภาพในการศึกษา สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนด้าน
 วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี แพทย์ พยาบาล และสาขาที่ขาดแคลน เพื่อตอบสนองความต้องการ
 พัฒนาประเทศ เร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ
 อุตสาหกรรมการผลิตและบริการ

ด้านการสาธารณสุข สุขภาพดี ถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็น
 จุดมุ่งหมายทางสังคมความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจจึงมิได้หมายความถึง

เพียงปราศจากโรคหรือไม่เป็นคนพิการเท่านั้นแต่หมายถึงการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยได้ลงนามในกฎบัตรของการอนามัยโลกเพื่อการพัฒนาสุขภาพเมื่อปี พ.ศ. 2523 สนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐานเพื่อให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีถ้วนหน้าในปี พ.ศ. 2534 กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มดำเนินการสาธารณสุขมูลฐานตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) แต่เป็นลักษณะการกระจายเป็นโครงการ ๆ และมีความชัดเจนโดยประกาศเป็นนโยบายในแผนสาธารณสุขในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมา รัฐบาลมีการวางระบบสาธารณสุขมูลฐานที่ให้มีเครือข่ายให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศด้วยการขยายสถานบริการสาธารณสุขในภูมิภาคตั้งแต่โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัย และบริการสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ทางสาธารณสุขมูลฐานแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการรักษาพยาบาลผู้มีรายได้น้อยพร้อมทั้งการหลักประกันการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันด้วยการจัดตั้งกองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติโดยการออกกฎหมายว่าด้วยการประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณของรัฐและลดค่าใช้จ่ายของประชาชนในการเข้าถึงบริการสุขภาพ ส่งเสริมและการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์พร้อมทั้งอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ให้มีคุณภาพทันสมัยและเพียงพอ และปรับปรุงคุณภาพของสถานบริการ สถานีอนามัยและโรงพยาบาลชุมชน พัฒนาภูมิปัญญาทางการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน เช่น แพทย์แผนไทย สมุนไพร ประสานกับแพทย์แผนปัจจุบันเพื่อเพิ่มการจัดบริการทางการแพทย์ในชนบทให้มีความปลอดภัย

ด้านการเกษตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและปรับโครงสร้างการผลิต การเกษตรและผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดด้วยการปรับระบบการเพาะปลูกและระบบไร่นา ส่งเสริมการประมง ปศุสัตว์และป่าเศรษฐกิจให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรมากขึ้น กำหนดนโยบายการใช้ที่ดินเขตเกษตรกรรมให้สามารถทำการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมการใช้น้ำชลประทานให้มีน้ำเพียงพอ การสนับสนุนเอกชนในการวิจัยพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์รวมทั้งการใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีการผลิต เป้าหมายที่สำคัญ คือ

1. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพให้เป็นฐานการผลิตทางการเกษตร และรักษาทรัพยากรไว้สำหรับอนาคตโดยการเน้น ได้แก่

1.1 การคุ้มครองเขตเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์เป็นพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่เกษตร ที่รัฐบาลได้ลงทุนระบบชลประทานและบริการขั้นพื้นฐานแล้วเป็นจำนวนมาก ให้ทำ การเกษตรต่อไปตามศักยภาพของพื้นที่เพื่อป้องกันการรुक้าและการเก็งกำไรนำที่ดินไป ใช้ในกิจการอื่น

1.2 สนับสนุนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบเพื่อลดความขัดแย้งระหว่าง ผู้ประกอบการเกษตรด้วยกันและผู้ประกอบอาชีพอื่น เช่น ชาวนากับผู้เลี้ยงกุ้ง วางแผน การใช้ที่ดินเพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินอย่างชัดเจน โดยการสนับสนุนให้มีกฎหมายรองรับ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดิน

1.3 ดำเนินการให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้เพียงพอ กับ ความต้องการตลอดปีใช้ในด้านเกษตรทั้งการบริหารการจัดเก็บน้ำและปล่อยน้ำใน ระบบชลประทาน

2. สนับสนุนการวิจัยและวิทยาการเพื่อการเกษตรกำหนดบทบาทของรัฐและเอกชน ที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในงานด้านการวิจัยและส่งเสริมฝึกอบรมให้เกษตรกร จัดหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็นเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้สามารถแข่งขันได้มากขึ้น ได้แก่

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชน โดยมีรัฐเป็นแกนนำในการวิจัย พัฒนาและ ส่งเสริมการใช้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และฐานะทาง เศรษฐกิจของเกษตรกร เช่น การให้ความรู้แก่เกษตรกรได้ทราบถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ทั้งข้อดีข้อเสียของเมล็ดพันธุ์ที่จะปลูก พันธุ์โคเนื้อและโคนมเพื่อให้เกษตรกรสามารถ ตัดสินใจเลือกใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน การเร่งรัดงานวิจัยทั้งด้านพืชและวิทยาการหลังเก็บเกี่ยวโดยมุ่งลดต้นทุนการผลิตของ เกษตรกรและการผลิตสินค้าใหม่ ๆ เพื่อกระจายการผลิตในไร่นาและเป็นวัตถุดิบป้อน โรงงาน ขยายพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เช่น การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ การฝากตัวอ่อนให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สนับสนุนการวิจัยและผลิตพันธุ์สัตว์น้ำใหม่ ๆ ที่มีมูลค่า ทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและภาคเอกชนนำไปขยายการผลิตอย่างแพร่หลาย

สนับสนุนการให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแหล่งธรรมชาติ และชายฝั่งแก่ผู้ประกอบการด้านการประมง

2.2 สนับสนุนให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีอย่างคุ้มค่า และมีคุณภาพใช้ทันกับความต้องการ โดยการให้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกวิธีและเหมาะสมรวมทั้งมีการรณรงค์ให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อรักษาเนื้อดินและลดต้นทุนการผลิตและให้มีการปรับโครงสร้างการค้าและการตลาดปุ๋ยเคมีในประเทศให้มีการแข่งขันโดยเสรีมากขึ้น คำนึงถึงประโยชน์เกษตรกรเป็นหลัก

2.3 สนับสนุนการใช้สารเคมีที่ถูกต้องวิธีและลดการใช้สารเคมีในอนาคตเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคสินค้าเกษตรและต่อตัวเกษตรกรเอง โดยการให้ความรู้ในการป้องกันศัตรูพืชตั้งแต่ก่อนลงมือปลูกพืชป้องกันการเกิดโรคและแพร่ระบาดของโรคสัตว์ เร่งรัดงานวิจัยถึงแนวทางการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการนำเอาพืชสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์มาใช้ทดแทนสารเคมีเพื่อนำออกเผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปใช้และนำไปขยายการผลิตเป็นอุตสาหกรรมต่อไป

2.4 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้เครื่องจักรกลเกษตรภายในประเทศ โดยมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยการวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกลเกษตรให้เหมาะสมกับประเภทและสภาพพื้นที่และชนิดของพืชทั้งในด้านการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว การพัฒนาและรักษาคุณภาพของผลผลิต ตลอดจนการบรรจุหีบห่อ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในการเลือกใช้อุปกรณ์บำรุงรักษาและการซ่อมแซมเครื่องจักรกลอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพของเครื่องจักรกล รวมทั้งการให้บริการ การตรวจสอบและการออกใบรับรองคุณภาพ

2.5 ขยายสินเชื่อการเกษตรและการส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจ โดยการเพิ่มเงินทุนให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ให้เพียงพอในการปล่อยสินเชื่อในระยะสั้นและระยะยาวแก่เกษตรกรให้ทั่วถึงและสัญญาข้อตกลงระหว่างสถาบันเกษตรกรและนักธุรกิจให้รัดกุมและเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายเพื่อลดความเสี่ยงและจูงใจให้สถาบันการเงินเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร

3. ปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดด้วยการปรับระบบการเพาะปลูกและระบบไโรนาเป็นแบบผสมผสาน

ให้สาขาปะมง ปศุสัตว์และป่าเศรษฐกิจเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการเกษตรมากขึ้น ด้วยการสนับสนุนและแนะนำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตในไร่นาของตนเองมากขึ้น โดยที่รัฐบาลให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร สนับสนุนภาคเอกชนเอกชน สถาบันเกษตรกรและเกษตรกรในการปลูกสร้างสวนป่าด้วยการเร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติสวนป่าเพื่อให้ผู้ลงทุนมีสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนของตนเองในการตัดไม้ที่ปลูกได้ในพื้นที่ของตนเอง สนับสนุนให้มีการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจของภาคเอกชนที่มีอุตสาหกรรมรองรับครบวงจรกับสถาบันเกษตรกรในรูปแบบป่าชุมชนหรือเพื่อการค้าตลอดจนปรับปรุงวิธีอนุญาตให้เป็นธรรมและรวดเร็ว

4. สนับสนุนพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าทดแทนการส่งออกในรูปวัตถุดิบและทดแทนการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ โดยมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการแสวงหาและการถ่ายทอดวิทยาการด้านพันธุกรรม การพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ การพัฒนามาตรฐานของสินค้าและการบรรจุหีบห่อ ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจการเกษตรแผนใหม่ที่มีสู่ทางการตลาดที่ดีทั้งการส่งออก การแปรรูปและการทดแทนการนำเข้า

5. ปรับปรุงการบริหารพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้การลงทุนของรัฐในการพัฒนาการเกษตรถึงมือเกษตรกรและแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของเกษตรกร โดยให้มีการจัดทำแผนปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรระดับจังหวัดในการแก้ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ในลักษณะการทำงานแบบผสมผสานของหน่วยงานต่าง ๆ ปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถของระบบสหกรณ์ ทั้งการจัดเก็บ การเผยแพร่ การบริหารข่าวสารการเกษตรและวิทยาการที่ทันสมัย การฝึกอบรมด้านบริหารและจัดการตั้งแต่การผลิต การพัฒนาคุณภาพของสินค้า การตลาด และการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และการบริหารสหกรณ์การเกษตรรวมทั้งการจัดข้อมูลข่าวสารการตลาดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าแต่ละชนิดที่ตลาดต้องการ เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรได้รับทราบทันต่อเหตุการณ์เพื่อใช้ประกอบกับการตัดสินใจ

การสังคมสงเคราะห์ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการขยายบริการด้านการสังคมสงเคราะห์และการประกันสุขภาพแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ และขยายบริการ

สาธารณสุขมูลฐานทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งพัฒนาสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและการป้องกันโรคพร้อมการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ พัฒนาและการเพิ่มคุณภาพการให้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่ประชาชนที่ ชี้นทะเลเบียน และปรับอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวที่เกิดขึ้นจริง ให้บริการผู้ป่วยเฉพาะกลุ่มที่มี ค่าใช้จ่ายสูง เช่น ผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยโรคเอดส์รวมทั้งเพิ่มสิทธิประโยชน์ การให้บริการผู้ป่วยโรค ไขหวัดใหญ่ วัณโรค วัณโรคระยะสุดท้ายสนับสนุนการพัฒนากระบวนการให้ บริการสุขภาพแบบองค์รวมและงานสาธารณสุข มุ่งลดอัตราการเจ็บป่วยจาก 5 โรคสำคัญ ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง มีผลทำให้อายุของคนไทยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการคุ้มครองและ การให้สวัสดิการแก่กลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยเริ่มมีการนำประกันสังคมมาใช้ พร้อมทั้งแก้ไข กฎหมายคุ้มครองแรงงานผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะแรงงานเด็กและสตรี ด้วยการเพิ่มอายุ แรงงานเด็กจาก 12 ปีเป็น 13 ปี และลดเวลาการทำงานจาก 8 ชั่วโมงเหลือเพียง 6 ชั่วโมง และให้ลูกจ้างสตรีสามารถลาคลอดและเลี้ยงบุตรได้ 90 วัน โดยได้รับเงินเดือนเต็ม

การคมนาคมขนส่ง และการสื่อสาร การพัฒนาระบบบริการพื้นฐานโดยรัฐบาล ให้การส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายคมนาคมขนส่ง และการสื่อสาร ด้วยการพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมให้ทันสมัยและทั่วถึง ปรับปรุงระบบขนส่งมวลชน และเครือข่ายการคมนาคมภายในประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาพาณิชย์นาวีให้ ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ดำเนินการเพิ่มบทบาทเอกชนให้สามารถเข้ามา มีส่วนร่วมในการลงทุนและดำเนินการอย่างจริงจังมากขึ้น โดยรัฐบาลให้การผ่อนคลายน กฎระเบียบและลดขั้นตอนการดำเนินโครงการลงทุนต่าง ๆ ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงโครงข่ายให้สมบูรณ์

การขนส่ง สนับสนุนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนการขนส่งโดยเพิ่ม ขีดความสามารถและประสิทธิภาพการให้บริการด้านการขนส่ง สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และมีต้นทุนต่ำและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ สำหรับการก่อสร้างช่วงแรกการแก้ไขปัญหาความแออัดของการจราจร และระบบขนส่ง ในเมือง เร่งก่อสร้างถนนวงแหวนรอบเมืองหรือทางเลี่ยงเมืองสำหรับเขตชุมชนขนาดใหญ่ เร่งดำเนินการก่อสร้างทางรถไฟสายระดับ รถไฟฟ้าขนส่งมวลชน รถไฟฟ้าชุมชนและ

ทางด่วน พัฒนาโครงข่ายระบบทางด่วนระหว่างเมืองหรือทางหลวงพิเศษที่ควบคุมทางเข้าออก เป็นระบบที่สมบูรณ์ พัฒนาการขนส่งทางถนน โครงการรถไฟฟ้าสายต่าง ๆ เช่น โครงการรถไฟฟ้าวงแหวนรอบในตามแนวถนนรัชดาภิเษก โครงการรถไฟฟ้าสายตะวันออก โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง โครงการรถไฟฟ้าชานเมือง เป็นต้น

การสื่อสาร ขยายบริการโทรศัพท์ให้เพียงพอับความต้องการยกระดับการให้บริการด้านสื่อสารทั้งภายในและภายนอกประเทศให้ได้มาตรฐานสากล ให้บริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล เพื่อสนองความต้องการของภาคธุรกิจยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศโดยการพัฒนาศักยภาพบุคคลและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำในการแข่งขันเข้าถึงเทคโนโลยี